

KONJEREJEC

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKO OBLAST

Dopise, naročila in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Marib. oblast, Ivanjkovi „Konjerejec“ iz- Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naroč- nina letno 20 Din. Cenik inseratov na zahtevo

Štev. 4.

Maribor, dne 15. avgusta 1927.

Letnik IV.

Dirkalni kasač

u žrebčarni ter dirkalnem hlevu.

Izkušnje o reji, balanci, trenaži in izrabi spisal

RUDOLF ALBRECHT

vozač, trener in konjerejec

Prevajalec: Fr. Veble, drž. veterinar.

SEZNAM VSEBINE:

I. del: V kobilarni.

1. poglavje: Oris kobilarne in njen obrat.
2. poglavje: Izbira rejnega materiala:
 - a) plemenska kobila;
 - b) žrebec za plemenjenje.
3. poglavje: Trenaža enoletnikov.

II. del: V dirkalnem hlevu.

Predgovor.

1. poglavje: Nega v hlevu.
2. poglavje: Razvade konja v hlevu.
3. poglavje: Pripravljalna zimska trenaža.
4. poglavje: Balanca in podkovanje.

I. Napačna hoja:

- a) Hoja v pasu in dvojna hoja;
- b) Francoska hoja;
- c) Lopatasta hoja;
- d) Bodeča hoja;
- e) Plazeča hoja;
- f) Kresanje;
- g) Poševna hoja;
- h) Vrtajoča hoja zadnjih nog;
- i) Zajčje kljuke.

II. Nenormalna kopita:

- a) Stisnjeno kopito;
- b) Kozje kopito;
- c) Ploščnato kopito.

5. poglavje: Pomožna sredstva za balanco:
 1. Overchequeae;
 2. Uteži kopit, kresalni omoti i. dr.;
 3. Konjski gobec in vozačeva roka.
6. poglavje: Trenaža za dirke.

Dirke.
Ježa v kasu.
Gospodarske pripombe.

I. del.

U kobilarni.

I. poglavje.

Načrt kobilarne in njen obrat.

Idealna kobilarna, kakor si jo predstavljam, ostane — žal — le konjerejecov sen; v resničnosti pa ni — kakor znano — nič popolnega; pomanjkljivosti se vrivajo kar same po sebi. Skušal bom tak konjerejecov sen le naslikati. Od vsakokratnih okoliščin je pa odvisno, kar in kolikor se more od tega uresničiti v kaki kobilarni.

Kobilarna mojega sna leži oddaljena od industrijskih naprav v bližini kakega trga, ki poseduje kovača, živinozdravnika in lekarno, na ravni ali zmerno bregoviti pokrajini s pašniki, ki jih napaja celo leto vesel potoček. Sredi te krasote se dviga gospodarsko poslopje in hlev okrog štirioglatega velikega dvorca (tabela); na primernem prostoru se pa nahaja okrog 10 m široko ter 800 do 1000 m dolgo ovalno dirkališče.

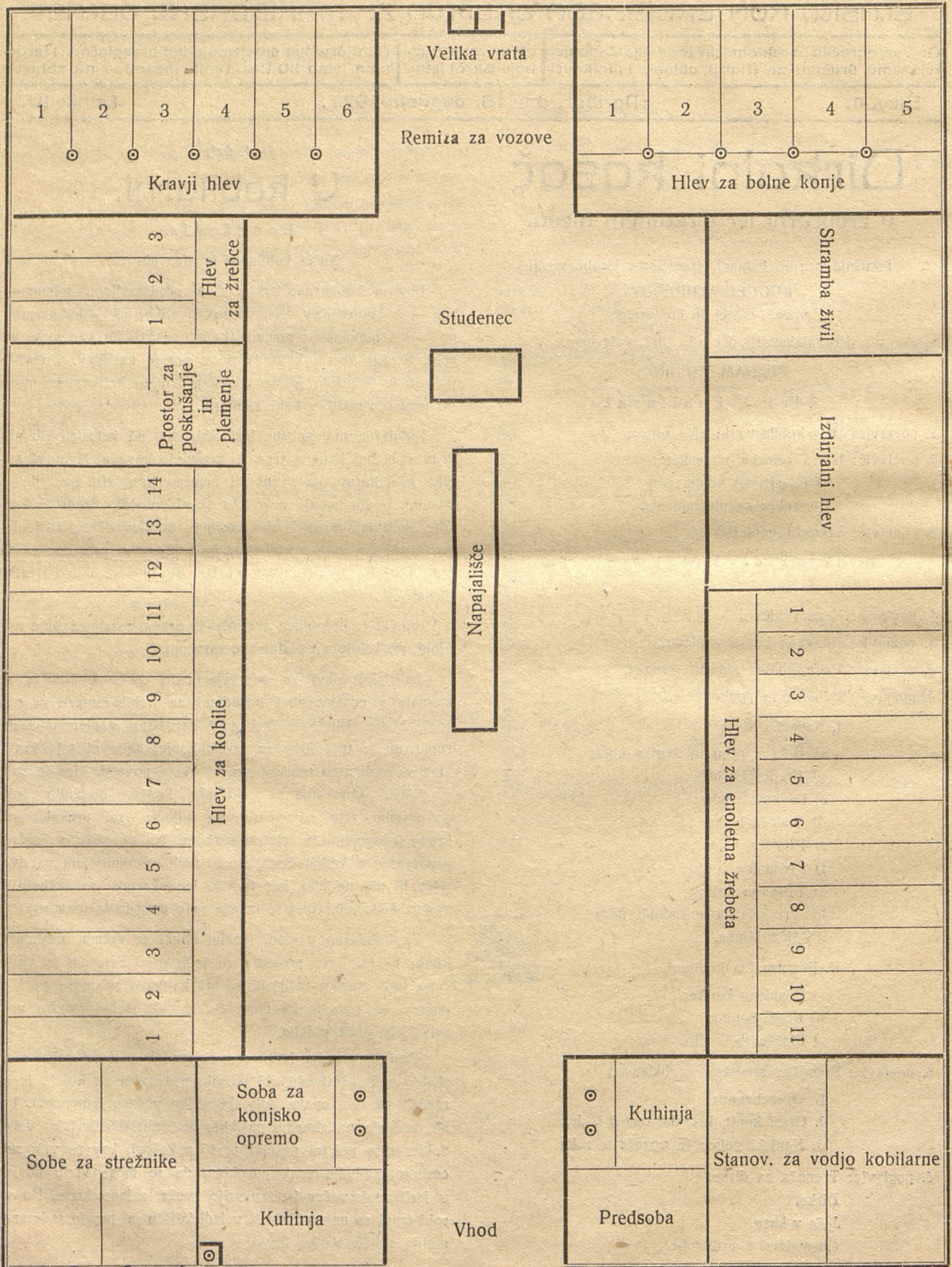
V hlevih je preobilica svetlobe in zraka, svisli za seno nad njimi, pa ščitijo pred zimskim mrazom.

Izdirjalni hlevi za odstavljena in enoletna žrebeta se menjajo s posameznimi ogradami za kobile-matere in starejše konje. Hlev za žrebce je separiran s plemeniliščem, separiran je tudi hlev za bolne konje, dalje obstoja kravji hlev za obligatno mlekarstvo, ki cvete povsod, kjer je paše v obilici. Stanovanja za oskrbnika, konjske strežnike, soba za opremo, remi za vozove ter kuhinja za prekuhanje hrane izpopolnjujejo celotno zgradbo. Na dvorišču se nahaja napajališče z vedno čisto, svežo vodo. Gnojnih jam na dvorišču bi naj ne bilo, ker tvorijo le nevarnost za žrebeta in vzgajališče muh. Gnoj se izvažajo zato dnevno iz dvorca.

Za kobilarno v njeni idealni obliki se računa za komad konja 1 kat. jutro prostora za izdirjanje. Pri tem je vključeno tudi zimsko izdirjališče, pri katerem se mora vzeti v poštev, da poraste na njem trava radi stalne zimske uporabe šele proti poletju.

Praktični vodja kobilarne si razdeli poletne pašnike na sledeč način. Največji del pašnika rezervira za kobile in ga razdeli na dva enaka dela, ki se jih popase izmenoma. Konji ostanejo na zimskih pašnikih oz. izdirjališčih tako dolgo, dokler niso poletni pašniki prvič pokošeni, kar se vrši sukcesivno, najbolje vsak popoldan, da se more vreči konjem v jasli vsak večer lepo porcijo sveže, zelene krme. Po visoki travi se namreč živali v izdirjališču ne pasejo rade; raje mulijo stoječo nizko travo.

Tloris kobilarne.

sladkorja, najbolje mlečnega sladkorja in malo vode. To umetno dojenje se naj izvrši v enakih presledkih večkrat med dnevom.

Po preteku enega meseca prične mlado žrebe pomalem pobirati biljke in posamezna zrna ovsa. Čim večkrat odvajamo žrebe od matere in čim daljše trajajo ta oddvojenja, tem hitreje se privadi žrebe samostojnemu hranjenju. Najprikladnejša krma za žrebeta je oves, seno, detelja in sveža trava. V kobilarnah jim polagajo enkrat ali dvakrat v tednu nekoliko kuhanega lanenega semena, osoljenega in pomešanega z otrobi. Ta »mač«, kakor nazivajo to klajo, vpliva dijetično na prebavila. Poleg tega je baje s tem mačem krmljena žrebeta lažje odstaviti. Čas, kako dolgo pustimo žrebeta sesati, je zelo različen in zavisi od gospodarskih prilik. Po kobilarnah jih odstavljajo v petem ali šestem mesecu starosti, v po-deželski konjereji pa se izvrši to popreje, da žrebe kobilice, ki jo pričnemo v tretjem ali četrtem tednu po ožrebetitvi že vprezati, preveč ne izrabi in oslabi. Priporočati pa je, da tudi naši konjerejci ne odstavljajo žrebet pred dokončanim tretjem mesecu. Večina priznanih odgajalcev priporoča, da se žrebad odstavi naenkrat in ne polagoma; načelo, ki se ga drže tudi naše matere.

Odstavljenim žrebetom moramo polagati zadostno in tečne klaje. Predvsem pospešuje krmljenje z deteljo razvoj okostja. Če je kakovost krme dobra, ne potrebujemo običajno nikakih umetnih primesi, kakor klajnega apna in drugo. Tudi sol lahko pogrešamo. Množina enega ali drugega krmila je različna po pasmi in po poznejši uporabi konja ter se ravna žal prepogosto po gospodarskih razmerah odgajevalca.

V razvoju žrebeta je predvsem važno prvo leto. Kar se tedaj zamudi, se da le redkokedaj nadomestiti. Dve- in tri-letna žrebeta krmimo na isti način. Če nas gospodarske okolnosti silijo, da znižamo množino ovsa, jo moramo nadomestiti z drugimi krmili dobre kakovosti. Poleg krmjenja moramo žrebeta redno napajati. Najbolje je, če žrebe pije kadar in kolikor se mu ljubi, kakor je to slučaj na dobro urejenih pašnikih s tekočo vodo.

Poleg hrane pa je neobhodno potrebno, da se rastoče žrebe zadostno pregiblje in si tako utrdi okostje in mišičevje ter si okrepi razvijajoča se dihalna. Sesajoče žrebe še skače prosto okoli svoje matere, odstavljenega pa že privezujemo iz gospodarskih razlogov za jaslji. V boljše urejenih kobilarnah pa so tudi odstavljena žrebeta neprivezana v hlevih. Če mu že v hlevu moramo kratiti svobodo, ogradimo vsaj v bližini prostor — tekališče, kjer se žrebe par ur na dan svobodno razleta. Najsvobodnejše se pa pregiblje in učvrsti žrebe na paši. Brez paše ni racionalne konjereje. Hlevska žrebata so zastana, zatrta in sprejemljivejša za vse bolezni. Nižinski, ravni, toda ne močvirnati pašniki ustrezajo predvsem toplokrvnim pasmam, ki se naj izurijo v brzini, brdovita višinska tla nam pa ustvarijo dobra gorska plemena. Pri dobri paši skrbimo, da ima senco, pitno vodo in zavetišča (zatočišča) za žrebata proti vremenskim nepravilnostim.

Po dokončanem, drugem pri mrzlokrvnih in tretjem mesecu pri toplokrvnih, skrbimo žrebetom po malem svobodo ter jih ravajamo na opremo in k delu. Tu se žal naš konje-

rejec mnogokrat preveč požuri, in od tod pri nas toliko morskih kosti, krakov in odebeljenih kit pri mladih konjih. Tega posla naj se loti le miren, potrpežljiv človek, ki upošteva naravo poedinega konja. Tudi v tem pogledu se pri nas veliko greši, dasi se je zadnje čase v tem oziru obrnilo na bolje. Marsikaterega kujavca in spačenca ima na vesti nevesčča reka.

Obširnejša navodila, kako navajamo in pripravljamo konja za razna dela, obsegajoča tudi trenajo bi presežala okvir tega naslova.

V tej dobi je obračati posebno pažnjo negovanju, čiščenju in porezovanju kopit. Tako se privadi konj najbolje na poznejše kovanja. SI.

O pregledu (preizkavi) konj.

Konja, ki ga hočemo pregledati, presoditi na njegovo zunanost, svojstva in uporabnost za delo, moramo opazovati v hlevu in zunanaj. Premotriti moramo vse njegove telesne dele in to, ko konj mirno stoji in pa ko se giblje v koraku in kasu (trabu). Med opazovanjem ne sme nihče na konja vplivati, vznemirjati ali pa motiti.

Konja si ogledamo najprej v hlevu. Že na prvi pogled lahko mnogo opazimo, česar na prostem ne moremo, predvsem njegovo nprav, ki jo konj najbolje pokaže, ko se mu približa tuj, nepoznan človek. Na njegovem izrazu vidimo, če je bojzljiv, pozoren, nezaupljiv, hudomušen ali celo zloben. Hudomušneži polagajo ušesa po sebi, slepi konji strižejo neprestano z uhlji, da bi uhvatili ž njimi, česar jim ne da vid. Gluhi konji zopet flegmatično in topo premikajo sedaj eno, sedaj drugo uho. Razne razvade konj veliko hitreje in jasneje pokaže privezan za jaslji kakor na prostem, ko stoji pod vplivom človeka, kakor hlapanje ali srebanje, zibanje z ene prednje noge na drugo, razvado pri kateri staplja s peto zadnje noge na krono druge itd.

V hlevu opazujemo konja kako je in pije, kako se obnaša pri čiščenju, naprezanju in pri privzdigovanju nog, kar je velikega pomena pri kovanju. Zdrav in dober konj žre brez prestanke in ne pušča ostankov, če je bila hrana in nje množina primerna.

V blatu ne najdemo pri dobrih prebavljajih nikakih neprebavljenih snovi. Normalno mokri konj lahko in v nepretrganem curku. Dihanje je mirno.

Ko smo si konja v hlevu zadostno ogledali, izvedemo ga ven, po možnosti po nepristranski osebi. Opazujemo ga takoj pri prvih korakih, ki jih napravi, kako se okrene, kako stopa in s kakim veseljem gre na delo. Prišedši na prosto, ga postavimo na ravno mesto, kjer ga moremo opazovati od spredaj, od strani in od zadaj, in to v razdalji nekoliko korakov. Vse njegove vrline in isto napake in hibe lažje in hitreje opazimo v primerni oddaljenosti, kakor če se tiščimo

Plemenska kobilica ne nosi podkev; vendar je pa treba njena kopita dobro negovati, prirezovati in popravljati. Zadostuje, če se to vrši v dveh mesecih enkrat. Pa tudi žrebe potrebuje v gotovih okoliščinah že v prvih mesecih pomoči izkušenega podkovača. Deloma od poroda, deloma vsled trdih tal dobivajo žrebeta z napačno stajo v biclju nagnjenje za kozje kopito. V tem slučaju mora kovač že v prvih mesecih zadnjo polovico podplata oziroma nosilne stene pravilno oprijeti, v težjih slučajih pa sprednji del kopitne stene zavarovati z malo lunasto podkovicico, ki presega nekoliko sprednji kopitni rob.

Vsekakor priučiti izkušeni vodja kobilarne že odstavčke igraje na dviganje kopit in jih privaditi na bodoče podkovanje tako, da jih potrkava po kopitih s ključem itd. S takim pravočasno pričetim, igrajočim vezbanjem se je lahko izogniti ruvanju pri poznejšem podkovanju ter uporabljanju prisilnih sredstev in s tem spojenimi nevarnostmi za človeka in žival.

Končno še nekaj pripomb tihočih se uprave. Kot v vsakem racionalnem obratu, je potrebno knjigovodstvo tudi v kobilarni, da ne delamo na slepo. Kakor na eni strani konta za krmo, mezdo, splošne izdatke, amortizacijo in najem obrat obremenjujejo, ga tako na drugi strani razbremenjujejo eventualni dohodki iz zaskočnih taks, penzijske oskrbe tujih kobil ter iz morebitne prodaje žrebet ter krme. Preostali znesek, razdeljen na dneve za oskrbo konj tvori iznos za dnevne lastne oskrbovalne stroške lastnih konj. Da določimo število konjskih dni, je potrebno, da vodimo register o stanju konj. Postranske knjige so še knjige o inventarju, podkovanju in dnevnikih izdatkih.

Odgoja žrebet.

Ko sem napisal sledeči članek, prišla mi je pod roke prva številka letošnjega letnika našega glasila. Uvodni članek te številke obravnava isto snov. Pripominjam to iz razloga, da ne bode kateri čitatelj mislil, zakaj se o istem predmetu dvakrat razpravlja. Mislim pa, da je ravno odgoja konj tako važna, da ne škodi, če iste misli v razni obliki večkrat čitamo.

Pogosto čujemo pritožbe, da je naša konjereja premalo dobičkanosna, da nimamo pravih plemenjakov in plemenskih uspehov itd. Vso nevoljo izlivamo na žrebce, zlasti če so ti državni. Ne zavedamo se v zadosni meri, da dajo stariši le podlago svojemu zarodu, konja pa mora stvoriti odgoja odnosno konjerejec sam. In v tem pogledu se pri nas veliko greši.

Že žrebetno kobilico postavimo, ko se prične pripravljati k porodu, v najskritejši in naitemnejši kot v hlevu, da skoteno žrebe ja ne bo na prepilu. Kup gnoja mu nudi pogosto mehko ležišče. V tem zaduhlem zavetju, brez svežega zraka, brez solčne svetlobe životari prve dneve ali celo tedne svojega življenja to nežno bitje, ki naj postane enkrat konj, kos nalogi in vsem naporom, ki jih zahtevamo od njega. Če

je mati njegova poleg tega še slaba dojilja, mu primanjkuje še telesne hrane, torej podani so vsi predpogoji, da to bitje že v kali zamorimo.

Razvoju mladega organizma je neobhodno potrebno, da mu nudimo čim več čistega zraka, svetlobe, čvrste hrane in dosti prilike pregibanja v prosti naravi.

Zadostno čistega zraka se žrebe navzije le na prostem in nikdar v hlevu, naj si bo ta še tako dobro prezračen in ventiliran. Izdih in odpadki hlevske živine, vlažne stene in tla nasičijo zrak v njem s škodljivimi plini in kalmi raznih boleznih. Sleherni hlev je v naših krajih potrebno zlo, ki se ga poslužujemo radi vremenskih neprilik. Zdravi in odporni konji v južnih delih naše domovine, so preživeli le malo dni svojega življenja v hlevih, ki so mimo grede omenjeno, še primitivnejše zgrajeni kot pri nas, pač pa bolj higijenski, ker so bolj zračni. Če pa smo primorani ostavljati žrebeta v hlevu, bodi ta čist, svetel in primerno topel. Toplina od 10—12 stopinj najbolj prija razvoju. V hlevih z nizko temperaturo (pod 7 stop.) pomršavijo in zaostajajo v rasti. Radi tega prerano skotena žrebeta pogosto ne zadovolje konjereja.

Žrebe diha s pljučami, istočasno pa se izmenjava potreben zrak skozi kožo. Da čistejša koža lažje in bolje propušča zrak je umevno. Poleg tega nečista, s prahom ali celo mrčesi pokrita koža vznemirja žrebad ter tako ovtra njen razvoj. Radi tega jo moramo čistiti in negovati. Povsem pogrešno je, da se mladih žrebet ne sme dotakniti ščetka, da ne bi postali topi in neobčutljivi za bič. Kakor zrak, tako je potrebna mlademu organizmu svetloba. Tudi v temni kleti vsklije in raste rastlina, toda vse drugače, če jo premestimo pod prosto podnebje, pod tople solčne žarke. Po zdravi barvi in licu spoznamo človeka, ki se giblje v prosti naravi in pa bledeča, ki tiči teden za tednom med zidovjem in ki ga le ob nedeljah obsveti svetlo solnce. Povsem isto velja tudi za živali. Solčni žarki so tudi največji sovražniki raznih gliv in ležišč mnogobrojnih boleznih. Radi tega bodi hlev namenjen predvsem za odgojo mladega zaroda svetel, njegova okna dovolj velika in čista, tako da jih lahko prodro solčni žarki. Potreba po steklu za okna je merilo za kulturo in zdravstveno stanje kakega naroda.

Prva hrana, ki jo zavzije skoteno žrebe je materino mleko. Isto po svoji sestavi najbolj odgovarja. Pogosto se dogaja, da kobilica pomolzejo, predno puste žrebe prvič sesati. Toda to je pogrešno. Prvo mleko učinkuje odvajalno na črevo, vsled česa se to lažje izprazni in izčisti, kar je za mlado telo mnogokrat zelo mučno. Če se žrebe ne more oblatiti, moramo ga klistirati z mlačno milnico ali oljem, da omehčamo tako trdo, zapečeno blato. Pri žrebečih kobilah, ki nimajo zadosti mleka, ugodno vpliva na njegovo množino zelena krma, detelja, korenje ter večkratno napajanje in dodatek soli. Da moramo prehod od suheha krmljenja na zeleno krmo zlasti pri doječih kobilah izvršiti polagoma ter da jim ne smemo devati preveč svežih krmil, je znano našim konjerejcem.

Polaganje takozvanih mlečnih sredstev spada v živino-zdravniško vedo in tudi le redko vodi do zaželjenega cilja. Če pa kobilica kljub vsem poizkusom nima zadostno mleka, moramo žrebe dojeti s kravjim mlekom, ki mu dodamo malo

Dva manjša pašnika se priredita na isti način za žrebičke. Razen tega naj bo na razpolago vedno nekaj paddokov za občutljive kobile, ki ne trpe tujih žrebet, da se jih more po potrebi separirati.

Polovica vseh travnikov služi za pridobivanje sena in detelje, za kar se uporabi poleti tudi zimske pašnike oziroma izdirjalska. Na pašnikih najdemo vedno mesta, na katerih obstoja trava nedotaknjena in ki se jih lišpave živali izogibljejo. Ta mesta je treba pokositi, kajti to travo žrejo konji svežo v hlevu radi.

Delovni dan pričinja v kobilarni poleti po navadi ob 5. uri zjutraj, pozimi ob 6. uri. Konji se očistijo najprej z ostrimi krtačami, pri brejih kobilah s posebno previdnostjo, se jih povede na dvorišče na napajališče, dobé nato v hlevu svojo porcijo ovsca, — na množino se še povrnem — končno se jih izpusti pri kolikortoliko normalnem vremenu na pašnike (izdirjalska), kjer ostanejo do večera. Predno se povrnejo v hlev, si ugasio žejo, na napajališču na dvorišču, najdejo v hlevu drugo porcijo ovsca in izdatno množino sveže krme ali sena in počivajo utrujeni po zraku in solncu na mehki slami. Slama se zjutraj, ko so hlevi prazni, očisti in izpopolni.

Vojna leta so prisilila nekatere kobilarne, da so nastiljale namesto s slamo z nedostatki: s šoto, z žaganjem, z oblannjem itd. Poleti, ko so bili konji večinoma na paši, je ta stelja za silo zadostovala. Toda pozimi je prizadevala veliko škodo, ker so konji iz dožgega časa (pa tudi radi gladu! — opomba prestavljalca) prežrli in preglodali lesene stene svojih razpredelkov; tudi slučaji kolike so nastopali po zavživanju neuzitne stelje z oblannjem. V današnjih prilikah je taka nadomestna stelja na vsak način za odsvetovati, to pa tem bolj, ker ne tvori nikakega prihranka, kajti vsak kmetovalec in vrtnar, posebno v bližini mesta, dobavlja rad vsako količino sveže slame, ki je potrebna za slamni gnoj. Lastne travnike se pogojno v tem slučaju koristonosno z umetnim gnojem.

V gotovih krajih z enakomernim podnebjem in brez nočnega dežja, se lahko pusti konje ponoči na prostem. V zaščito pred nenadnim dežjem se postavijo na pašnikih strehe s koriti. Preko pašnikov tekoč potok služi kot napajališče in nudi v vročih poletnih dneh priliko za kopanje konj, če se ga mestoma razširi.

Čisto trda vzreja, pri kateri ostanejo konji tekom celega leta na prostem, je mogoča le pri pomorskem ali drugače milem podnebjem, kakor v Normandiji, Južni Rusiji, Centralni Afriki ali kje drugje v specialnih prilikah. Če je na razpolago planinski pašnik, ostanejo vsaj žrebeta preko poletja na prostem, vendar se jih pa mora vedno dokrmiljevati z ovsem.

Kar se tiče zrnate hrane, je, da dosežemo atletska jaka žrebeta, neobhodno potrebno, da krmimo obrejeno kobilico že v času brejosti z ovsem. Za to dobo zadostuje okoli 6 litrov ovsca, sena in zelene krme pa ad libitum. Tudi sesajoče žrebe se naj čimprej privadi ovsca, v to svrhu se napravi v ogradi (Box) mala školjka, poleg materine, v primerni višini, iz katere se uči žrebe poskušati jesti ter pozneje redno žreti.

Sesajoče žrebe naj ostane najmanj 5 mesecev pri materi. To pa moramo med dojenjem posebno izdatno krmiti, ker ima vzdrževati dva organizma. Porcijo ovsca je radi tega zvišati na 8—10 litrov. V brezpašni dobi se naj nudi večerna krma vsaj dvakrat na teden kuhana, da se prebava pospeši; mešanica grobih pšeničnih otrobov z ovsem, eventuelno malo lanenega semena se polije z vrelo vodo ter pari eno uro.

V vsaki ogradi naj bo tudi naprava za kameno sol, če mogoče poleg školjke za krmo. Konj ima potrebo po soli, ki zavžita pospešuje prebavo in podpira veselje do jedi in pijače.

Posebno pozornost je posvetiti temu, da se po porodu uredé organske funkcije žrebeta. Zaprtja zadnika po takozvani žrebečji črevesni smolki so spravila že marsikatero živalico ob življenje. Deveti dan po porodu se žene kobilo k žrebcu na zaskok. Materino mleko se pri tem spremeni na kvar občutljivega črevesja žrebeta. Izkušeni vodja kobilarne posveča torej v teh dneh mladim živalicam posebno skrb.

Ko žrebeta odstranimo, jih moramo dati na povodec. S tem trenutkom pravzaprav začenja njihovo službovanje človeku.

Največje važnosti je, da se žrebe v tej dobi nauči, da ima v človeku dobrega prijatelja, a ne mučitelja. Natikanje povodca na glavo se mora izvrševati igraje, nikakor pa ne s silo. Povodec pa mora biti primeren ter ne sme drgniti ali tiščati.

Prilodnja predvaja, da sprijaznimo žrebe z nalogo bodočega dirkača, obstoji v tem, da se da voljno voditi na povodcu. Iz materine ograde pride v izdirjalni hlev, kjer preboli kmalu v družbi sovrstnikov ločitev od matere. Če pa imamo le eno žrebe, mu damo za družbo najbolje kozo brez rogov. Pašnik za žrebeta naj bo od pašnika za kobile toliko oddaljen, da je prehod žrebet k materam izključen. Na konjih, ki stojé posamezno v ogradi, ugotovimo lahko, če kateri slabo žre; v izdirjalnem hlevu, kjer žre žrebeta iz skupnega korita, je pa to seveda nemogoče. Radi tega moramo biti pozorni na to, kako izgledajo posamezna žrebeta. Če se katera živalca ne redi ali postaja celo mršava, so po navadi vzrok črevesni črvi, ki, če jih zanemarimo, prežro stene črevesja in povzročijo neizogibno smrt. Pravočasno živinozdravniško posredovanje ozdravi z lahkoto to otročjo bočzen.

Če je kobilarna zgrajena še na tako zdravi podlagi, ni izključeno, da se vtepejo v njo nalezljive bolezni. In ko so ti škodljivci tu, je obrat temeljito pokvarjen. Zato je priporočljivo, da se postavijo konji, ki pridejo iz event. tujih, često okuženih kobilarn, najprej v hlev za bolne konje v primerno karanteno pod živinozdravniškim nadzorstvom. Veterinarska medicina razpolaga danes z reakcijami in zaščitnim cepljenjem, ki paralizira največjo nevarnost. Vsaka tozadevna lahkomiselnost se lahko bridko maščuje. Bmrkavost, garie, vranični prisad, prsna kuga, žrebečja hromota, nalezljivo pometavanje, so danes bolezni, ki se ne šaljijo. Radi tega je opreznost na mestu, kajti po toči zvoniti je prepozno.

Pa nele živinozdravnik igra važno ulogo v kobilarni in njenem obratu, temveč je tudi podkovač tam važna oseba.

konja. Najprej si ogledamo konja v celoti, glede rejenosti in proporcionalnosti posameznih delov. Pri tem splošnem pregledu gremo dva- do trikrat okoli konja, posmatrajoč splošen utis, ki ga napravi na nas in pa njegovo obnašanje izven hleva. Nato preidemo k preizkavi — pregledu posameznih delov telesa, počenši pri glavi, končavši pri repu, odnosno pri kopitih zadnjih nog, opazujoč jih od spredaj, od strani in zadaj, kakor nam nudijo jasnejšo in popolnejšo sliko. Slednje velja predvsem pri presoji okončin glede korektnosti njih razvoja in stoje. Pri pregledu oči, nosu, zobovja (na starost) in pa kopit, zlasti kopitnega podplata (strelna gniloba in rak), pristopimo h konju ter ga pogladimo. Vse drugo pa, kakor že omenjeno, zapazimo na par korakov bolje, kakor iz neposredne bližine. Red, po katerem opazujemo posamezne dele in svojstva konja, je za končno sliko, ki si jo ustvarjamo sicer brezpomemben. Vendar je dobro, da se držimo enega reda, da ne ostane kaj neopaznega, kar se pri presoji konj kaj rado dogodi. Ta preizkava traja različno dolgo ter zavisi od tega, kako točno je izvršimo in kako večje je naše oko za ta posel. Ne smemo pa biti pri tem preurni, meneč, da je to znak dobrega poznavalca. Nasprotno, čim boljši poznavalec konj je kedó, tem previdnejše bo dal o njem svojo končno sodbo.

Ko smo si na ta način zasnovali primerno sliko konja, ga damo prepeljati, sprva v koraku, nato pa v kasu (trabu) in to na približno sto korakov dolgi, ne premehki progi in ravni črti. Predvajalec bodi zanesljiva, nepristranska oseba, zlasti, če se gre za nakup, naj konja ne prepeljava lastnik sam ali pa njegovi uslužbenci. Konja prepeljemo na primerno dolgem povodu, da ne nosimo takorekoč konjske glave na roki, kar kaj lahko prikrije meznatno in neizrazito šepavost. Pri prepeljavanju opazujemo, kako se konj nosi, akcijo nog in njegovo hojo v obče, če je ista korektna, prostorna in ne kaže nikakih sprememb, iz katerih bi mogli sklepati na kaka obolenja okostja in kit okončin. Če potrebno, si po končani prepeljavi ogledamo še enkrat noge, ter pripazimo kako konj diha, če ni dihanje za to kratko pot prenaporno ali preveč ubrzano ali celo združeno s pokašljevanjem.

Končno usmerimo svojo preiskavo še po uporabi, ki ji je konj namenjen. Konje za ježo prejašemo, vozne konje pa vprežemo v primerno težka vozila ter jih poskusimo na raznih tleh. Pri tem vidimo, kako spelje konj z mesta, kako vleče na slabih in strmih tleh, če je plašljiv itd. Vsa opazovanja izvršimo mirno in brez vsakih opazk. Posebno temeljiti moramo biti pri pregledu in nabavi plemenske živine.

To bi bili glavni orisi in smernice pri preizkavi odnosno pregledu konj v obče. Če pa zasledujemo pri tem še kak poseben namen, kakor odbrati konja posebnih lastnosti ali ki bi odgovarjal drugemu konju po barvi, obliki, velikosti in temperamentu itd. moramo svojo presojo v tem pravcu razširiti in poglobiti.

Šl.

Društvene in druge krajshe vesti.

Dirka v Ljutomeru se vrši v četrtek, dne 8. septembra t. l. kakor običajno na dirkališču na Cvenu. Priglašeni je že lepo število prvovrstnih konj, tako da obeta biti dirka res lepa in v vsakem oziru prvovrstna. Ker letos dirke v Mariboru ne bo, se vrši tekma za »Konjerejsko nagrado«, ki se je vršila vedno v Mariboru, letos na tej dirki.

Premovanje konj 1927. Dne 21. septembra 1927 se vrši v Konjicah ogled in obdarovanje plemenskih konj. Začetek ob 9. uri. Dne 3. septembra 1927 se pa vrši ogledovanje in obdarovanje v Ljutomeru z začetkom ob 8. uri na Glavnem trgu v mestu, dne 5. septembra 1927 pa z začetkom ob 9. uri na sejmišču v Šmarju pri Jelšah. V Ljutomeru so pripuščeni le konji toplokrvnih pasem iz sreza Ljutomer, v Konjicah in Šmarju pri Jelšah pa konji, vzrejeni v srezu šmarskem ozir. konjiškem. Vsi drugi pogoji so pa kakor navadno. Drugod se letos vsled pomanjkanja sredstev premovanje vršiti ne more. Prosimo vse okrajne zastoje in druge korporacije, ki so nam vedno blagohotno dale svoje prispevke na razpolago, da nam za letos določene vsote prihranijo za drugo leto in nam takrat poklonijo večje vsote.

Prosimo vse zamudnike, da svojo naročnino poravnajo.

Izdaja: Konjerejsko društvo za mariborsko oblast, Ivanjkovci, predstavnik: **Fran Veble**, živinozdravnik. — Za uredništvo odgovoren: **Vekoslav Cizel**. — Tisk Mariborske tiskarne, predstavnik: **Stanko Džetela**, ravnatelj — Vsi v Mariboru.

KOMATI IN OPREME

za konje od navadne do najfinejše
ursie za lahko in težko vožnjo,
kakor tudi razne potrebščine:

DEŽNE PLAHE

za konje in vozove, svetiljke za
kočije, bičevnike, brzde, kresal-
nike za noge. Dalje velika izbira
potnih kavčkov, ročnih torbic,
listnic, nahrbtnikov, gamaše i. t. d.
Nagobčniki in ovratniki za pse

GONILNI JERMENI

za mline in žage

IVAN KRAVOS

Aleksandrova cesta št. 13 Slomškou trg št. 6

MARIBOR